

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 23 päivänä syyskuuta 2015

1142/2015

Laki

julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuksesta

Annettu Helsingissä 18 päivänä syyskuuta 2015

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan julkishallinnon ja -talouden tilintarkastukseen siltä osin kuin muussa laissa ei toisin säädetä. Valtiontalouden tarkastusviraston suorittamasta tarkastuksesta säädetään erikseen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun julkishallinnon ja -talouden tilintarkastukseen sovelletaan lisäksi, mitä tilintarkastuslain (1141/2015) 2 luvun 1, 7, 9 ja 10 §:ssä sekä 4 luvun 1 §:ssä säädetään, siltä osin kuin muussa laissa ei toisin säädetä.

Tilintarkastajan toimintaan muussa julkishallinnon ja -talouden tilintarkastustehtävässä sovelletaan tätä lakia, ei kuitenkaan tämän lain 4, 5 ja 10 §:ää, ja tilintarkastuslain 4 luvun 1 §:ää.

Tilintarkastajien hyväksymisestä ja valvonnasta säädetään tilintarkastuslaissa.

2 §

Tilintarkastaja

Tilintarkastajalla tarkoitetaan tässä laissa tilintarkastuslain 1 luvun 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettua tilintarkastajaa.

3 §

Päävastuullinen tilintarkastaja

Mitä tässä laissa säädetään tilintarkastajasta, sovelletaan vastaavasti päävastuulliseen tilintarkastajaan.

4 §

Tilintarkastajan riippumattomuus ja virkavastuu

Tilintarkastajalla on oltava edellytykset riippumattomaan tilintarkastukseen. Jos edellytykset puuttuvat, tilintarkastajan on kieltäydyttävä vastaanottamasta tehtävää tai luovuttava siitä.

Tilintarkastajaksi valittu luonnollinen henkilö tai tilintarkastajaksi valitun tilintarkastusyhteisön päävastuullinen tilintarkastaja toimii tehtävässään virkavastuulla. Vahingonkorvausvelvollisuudesta on voimassa, mitä 10 §:ssä säädetään.

5 §

Tilintarkastajan esteellisyys

Tilintarkastajaksi valitun luonnollisen henkilön tai tilintarkastajaksi valitun tilintarkas-

tusyhteisön päävastuullisen tilintarkastajan esteellisyydestä on voimassa, mitä hallintolain (434/2003) 27—30 §:ssä säädetään.

6 §

Hyvä tilintarkastustapa

Tilintarkastustehtävää suorittaessaan tilintarkastajan on noudatettava julkishallinnon hyvää tilintarkastustapaa.

7 §

Tilintarkastuskertomus

Tilintarkastajan on annettava kultakin tilikaudelta tilintarkastuskertomus. Tilintarkastuskertomuksen sisällöstä säädetään erikseen.

Kun tilintarkastus on tehty, tilintarkastajan on tehtävä siitä tilinpäätökseen merkintä, jossa viitataan tilintarkastuskertomukseen.

Jos tilintarkastaja kesken tilikauden havaitsee merkittävää huomauttamista tarkastettavan yhteisön hallinnosta tai taloudesta, hänen on viipymättä ilmoitettava asiasta tarkastettavan yhteisön hallitukselle tai muulle vastavalle toimielimelle.

8 §

Salassapitovelvollisuus

Tilintarkastajan tai tilintarkastajan palveluksessa olevan vaitiolovelvollisuuteen sovelletaan, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

Salassapitovelvollisuuden estämättä tietoja ja asiakirjoja on oikeus antaa:

1) valtion tai kunnan tai muulle viranomaiselle sen lain mukaisen valvonta- tai muun tehtävän suorittamista varten;

2) poliisi- tai muulle esitutkintaviranomaiselle, tulli- tai syyttäväviranomaiselle tai tuomioistuimelle rikoksen selvittämistä varten;

3) Euroopan unionin toimielimelle tai muulle toimivaltaiselle viranomaiselle, jos unionin lainsäädännössä edellytetään niiden antamista;

4) jos Suomea sitovassa kansainvälisessä sopimuksessa edellytetään niiden antamista.

9 §

Rangaistussäännökset

Rangaistus 8 §:n 1 momentissa säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain (39/1889) 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

10 §

Vahingonkorvausvelvollisuus

Tilintarkastaja on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän on toimessaan tahallisesti tai huolimattomuudesta aiheuttanut tarkastettavalle yhteisölle tai säätiölle. Sama koskee vahinkoa, joka tätä lakia taikka tarkastettavaa yhteisöä tai säätiötä koskevaa säännöstä tai sitä koskevia sääntöjä rikkomalla on aiheutettu tarkastettavan yhteisön tai säätiön osakkaalle tai jäsenelle taikka muulle henkilölle. Tilintarkastaja vastaa myös vahingosta, jonka hänen apulaisensa tahallisesti tai huolimattomuudesta on aiheuttanut.

Jos tilintarkastajaksi on valittu tilintarkastusyhteisö, vahingosta vastaavat tilintarkastusyhteisö sekä se, jolla on päävastuu tilintarkastuksesta.

Vahingonkorvauksen sovittelusta sekä korvausvastuun jakaantumisesta kahden tai useamman korvausvelvollisen kesken on voimassa, mitä vahingonkorvauslain (412/1974) 2 ja 6 luvussa säädetään.

11 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2016.

Tällä lailla kumotaan julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajista annettu laki (467/1999), jäljempänä *kumottu laki*.

12 §

Siirtymäsäännökset

1. Muualla laissa tai asetuksessa oleva viittaus kumottuun lakiin tarkoittaa tämän

lain voimaantulon jälkeen viittausta tähän lakiin.

2. Tätä lakia sovelletaan 1 päivänä tammi-kuuta 2016 ja sen jälkeen alkavan tilikauden tilintarkastukseen.

3. Tämän lain voimaan tullessa kumotun lain nojalla hyväksytty JHTT-tilintarkastaja ja JHTT-yhteisö voi jatkaa toimintaansa edellyttäen, että JHTT-tilintarkastaja ja JHTT-yhteisö kolmen kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta rekisteröityy tilintarkastuslain 7 luvun 1 §:ssä tarkoitettulle Tilintarkastusvalvonnalle. Jos JHTT-tilintarkastaja tai JHTT-yhteisö ei rekisteröidy tässä momentissa säädetyssä ajassa, hyväksyminen lakkaa. Luonnollinen henkilö, jonka JHTT-hyväksyminen on lakannut tämän momentin nojalla, voi hakea hyväksymisen palauttamista 16 momentin mukaan.

4. JHTT-tilintarkastaja, joka on tilintarkastuslain nojalla hyväksytty tilintarkastaja, merkitään 3 momentissa tarkoitettuna rekisteröitymisen tai hyväksymisen palauttamisen perusteella tilintarkastuslaissa tarkoitettuun tilintarkastajarekisteriin JHT-tilintarkastajana. Muu JHTT-tilintarkastaja rekisteröidään JHTT-tilintarkastajana ja JHTT-yhteisö JHTT-yhteisönä tilintarkastajarekisteriin.

5. JHTT-tilintarkastajan ja JHTT-yhteisön rekisteröintiin ja velvollisuuteen ilmoittaa hyväksymisedellytysten ja rekisteritietojen muutoksista sovelletaan, mitä tilintarkastajasta säädetään tilintarkastuslain 6 luvun 9—11 §:ssä. Tilintarkastajarekisteriin tallennetaan JHT-tilintarkastajalle, JHTT-tilintarkastajalle ja JHTT-yhteisölle kumotun lain nojalla annettu huomautus ja varoitus noudattaen kumotun lain säännöksiä niiden merkittämisestä JHTT-luetteloon sekä poistamisesta sieltä.

6. JHTT-yhteisön hyväksyminen on voimassa enintään viisi vuotta tämän lain voimaan tultua, minkä jälkeen JHTT-yhteisön hyväksyminen lakkaa. Uusia JHTT-yhteisöjä ei hyväksytä eikä lakkautettua hyväksymistä palauteta tämän lain voimaan tultua.

7. Jos muualla laissa tai asetuksessa säädetään JHT-tilintarkastajan valitsemisesta, voidaan tilintarkastajaksi valita myös JHTT-tilintarkastaja. Jos muualla laissa tai asetuksessa säädetään tilintarkastusyhteisön valitsemisesta ja JHT-tilintarkastajan toimimisesta

sen päävastuullisena tilintarkastajana, voidaan tilintarkastajaksi valita myös JHTT-yhteisö ja päävastuullisena tilintarkastajana voi toimia myös JHTT-tilintarkastaja.

8. Valtionapuviranomaisen, muun viranomaisen tai julkisoikeudellisen yhteisön voimassa muun lain nojalla valtuuttaa tilintarkastajan suorittamaan rahoituksen tai tuen saajaan, välittäjään tai myöntäjään kohdistuvan tarkastuksen taikka määrätä tuen saajalle valvojan, voidaan tarkastustehtävään valtuuttaa tai valvojaksi määrätä myös JHTT-tilintarkastaja tai JHTT-yhteisö.

9. Sen estämättä, mitä edellä 7 momentissa ja tilintarkastuslain 2 luvun 2, 5 ja 6 §:ssä säädetään, voidaan sellaisessa yhteisössä ja säätiössä, jossa kunnalla tai kuntayhtymällä on määräysvalta, tilintarkastajaksi valita HT-, KHT-, JHT-tilintarkastajan tai tilintarkastusyhteisön lisäksi JHTT-tilintarkastaja tai JHTT-yhteisö. Edellä tarkoitettussa tehtävässä toimivaan JHTT-tilintarkastajaan ja JHTT-yhteisöön sovelletaan tilintarkastuslain säännöksiä.

10. Jos tilintarkastajaksi valitaan JHTT-yhteisö, voidaan päävastuulliseksi tilintarkastajaksi nimetä JHTT-tilintarkastaja tai JHT-tilintarkastaja.

11. JHTT-tilintarkastajaan ja JHTT-yhteisöön sovelletaan, mitä tässä laissa ja tämän lain 1 §:n 2 ja 3 momentin nojalla sovellettavissa tilintarkastuslain säännöksissä säädetään tilintarkastajasta.

12. JHTT-tilintarkastajan tai JHTT-yhteisön toimiessa tässä ominaisuudessa muussa kuin tämän lain 1 §:ssä tarkoitettussa tehtävässä häneen sovelletaan tätä lakia, ei kuitenkaan tämän lain 4, 5 ja 10 §:ää, ja tilintarkastuslain 4 luvun 2 §:ää, 7 ja 8 lukua, 9 luvun 1 §:n 1—3 kohtaa, 10 luvun 1 ja 2 §:ää ja 11 luvun 1 §:ää ja mitä niissä säädetään tilintarkastajasta.

13. JHTT-tilintarkastajan ja JHTT-yhteisön valvontaan sovelletaan, mitä tilintarkastajan valvonnasta säädetään tilintarkastuslaissa. Valvottavan toiminnan sijoittuessa aikaan ennen tämän lain voimaantuloa, hyväksymisen peruuttamisen sekä varoituksen ja huomautuksen antamisen edellytyksiä arvioidaan kuitenkin kumotun lain 20 ja 21 §:n mukaan.

14. Tämän pykälän 4 ja 21 momentin perusteella hyväksytyille JHT-tilintarkastajalle

voidaan antaa huomautus tai varoitus ja JHT-hyväksyminen voidaan peruuttaa myös toiminnasta ajalta, jolloin hän toimi JHTT-tilintarkastajana. Tällöin sovelletaan, mitä 13 momentissa säädetään.

15. Ennen tämän lain voimaantuloa aiheutettuun vahinkoon sovelletaan kumotun lain säännöksiä.

16. Tämä lain tultua voimaan JHTT-tilintarkastajan hyväksymiseen sovelletaan kumotun lain 7 §:ää ja tämän lain voimaantullessa voimassa olleita kumotun lain nojalla annettuja säännöksiä, JHTT-yhteisön hyväksymiseen kumotun lain 10 §:ää, kuitenkin siten, että viimeksi mainitun pykälän 2 ja 3 kohdassa säädettyjen edellytysten täyttymistä tarkasteltaessa otetaan JHTT-tilintarkastajien ja JHTT-yhteisöjen lisäksi huomioon myös JHT-tilintarkastajat ja tilintarkastusyhteisöt sekä luonnollisen henkilön hyväksymisen palauttamiseen kumotun lain 19 §:ää. Muutoksenhakuun hyväksymistä tai hyväksymisen palauttamista koskevassa asiassa sovelletaan tilintarkastuslakia.

17. JHTT-lautakunnan ennen tämän lain voimaantuloa JHTT-tutkintoon hyväksymän henkilön oikeus osallistua JHTT-tutkintoon säilyy lautakunnan päätöksen mukaisena, kuitenkin siten, että oikeus lakkaa olemasta voimassa viimeistään kolmen vuoden kuluttua tämän lain voimaantulosta. Tutkintoon osallistumiseen ja JHTT-tutkintoon sovelletaan tämän lain voimaantullessa voimassa olleita säännöksiä. JHTT-luettelon sijasta hyväksytty JHTT-tilintarkastaja rekisteröidään tilintarkastuslain 6 luvun 9 §:ssä tarkoitettuun tilintarkastajarekisteriin tämän pykälän 4 momentin mukaisesti. Muutoksenhakuun sovelletaan tilintarkastuslakia.

18. JHTT-tutkinto järjestetään tämän lain voimaantullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti ja vähintään kerran vuodessa, kunnes kolme vuotta on kulunut tämän lain voimaantulosta. Tämän jälkeen JHTT-tutkintoa ei järjestetä. Kokeen järjestämisestä vastaa Tilintarkastusvalvonta ja siihen sovelletaan, mitä tilintarkastuslain 7 luvun 8 §:ssä säädetään tutkintojen ja kokeiden järjestämisestä. Tutkintoon ei voida hyväksyä uusia hakijoita tämän lain voimaan tultua.

19. Suoritettu JHTT-tutkinto vastaa tämän lain voimaan tultua suoritettua tilintarkastus-

lain 6 luvun 3 §:ssä tarkoitettua julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajan erikoistumistutkintoa.

20. Vain tilintarkastuslain 6 luvun 9 §:ssä tarkoitettuun tilintarkastajarekisteriin merkitty JHTT-tilintarkastaja tai JHTT-yhteisö on oikeutettu käyttämään nimikettä JHTT-tilintarkastaja ja JHTT-yhteisö. Joka tahallaan tämän momentin vastaisesti käyttää nimikettä taikka muuta nimitystä, jonka perusteella voidaan virheellisesti olettaa henkilön olevan JHTT-tilintarkastaja tai JHTT-yhteisö, on tuomitava *JHTT-tilintarkastajan ammattinimikkeen luvattomasta käyttämisestä* sakkoon.

21. JHTT-tilintarkastaja on hakemuksesta ja tässä momentissa säädettyjen edellytysten täytyessä hyväksyttävä HT- ja JHT-tilintarkastajaksi. Hyväksymisestä päättää Tilintarkastusvalvonta. Edellytyksenä on, että JHTT-tilintarkastaja suorittaa hyväksytysti siirtymäkokeen ja täyttää tilintarkastuslain 6 luvun 2 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa säädetty yleiset kelpoisuusedellytykset. Siirtymäkoee järjestetään vähintään kerran vuodessa viitenä vuotena tämän lain voimaantulon jälkeen. Kokeen järjestämisestä vastaa Tilintarkastusvalvonta ja siihen sovelletaan, mitä tilintarkastuslain 7 luvun 8 §:ssä säädetään tutkintojen ja kokeiden järjestämisestä. Siirtymäkokeeseen voi osallistua JHTT-tilintarkastaja ja henkilö, jonka JHTT-hyväksyminen on lakkautettu. Tilintarkastusvalvonta päättää kokeen hyväksytystä suorittamisesta. Siirtymäkokeeseen tai hyväksymiseen liittyvään päätökseen haetaan muutosta noudattaen, mitä tilintarkastuslaissa säädetään. HT- ja JHT-tilintarkastajaksi tämän momentin nojalla hyväksyttyä henkilöä ei enää rekisteröidä JHTT-tilintarkastajaksi. Siirtymäkokeen sijasta JHTT-tilintarkastaja voi suorittaa myös tilintarkastuslain 6 luvun 2 §:ssä tarkoitetun tilintarkastajatutkinnon. Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siirtymäkokeen sisällöstä, suorittamistavasta, rakenteesta ja koevaatimuksista.

22. Tilintarkastuslain 6 luvun 8 §:ssä tarkoitettuun tilintarkastajatutkintorekisteriin tallennetaan siirtymäkokeeseen osallistuneen henkilön nimi ja henkilötunnus sekä tieto kokeen nimestä, tuloksesta ja suorittamisajankohdasta.

23. Tämän lain voimaan tullessa JHTT-lautakunta lakkaa ja sen tehtävät siirtyvät Tilintarkastusvalvonnalle. Tehtävät hoidetaan Tilintarkastusvalvonnassa noudattaen, mitä tilintarkastuslaissa säädetään vastaavien tehtävien hoitamisesta. Tilintarkastusvalvonnan tulee huolehtia, että toimintakertomus laaditaan JHTT-lautakunnan viimeiseltä toimintavuodelta.

24. Tämän lain voimaan tullessa JHTT-lautakunnassa vireillä olevat asiat, jollei kyse ole 25 tai 27 momentissa tarkoitettusta asiasta, ja JHTT-luettelo siirtyvät Tilintarkastusvalvonnalle. Muutoksenhakuun sovelletaan tilintarkastuslakia. JHTT-luettelo lakkaa viiden kuukauden kuluttua tämän lain voimaantuloa.

25. Jos ennen tämän lain voimaantuloa annetusta JHTT-lautakunnan päätöksestä, jossa on kyse huomautuksen tai varoituksen antamisesta tai hyväksymisen peruuttamisesta, ei ole tehty oikaisuvaatimusta, haetaan päätökseen suoraan muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen oikaisuvaatimukselle säädettyssä ajassa. Jos edellä tarkoitettua päätöstä koskeva oikaisuvaatimus on tehty, mutta sitä koskevaa päätöstä ei ole annettu ennen tämän lain voimaantuloa, siirtyy asia Helsingin hallinto-oikeudelle valitusasiana.

26. Ennen tämän lain voimaantuloa annettuun JHTT-lautakunnan päätökseen, johon ei ole vaadittu oikaisua ennen tämän lain voimaantuloa, vaaditaan oikaisua tilintarkastuslain 7 luvun 4 §:ssä tarkoitettulta tilintarkastuslautakunnalta, jollei kyse ole tämän pykälän 25 tai 27 momentissa tarkoitettusta asiasta. Tilintarkastuslautakunnan oikaisuvaatimuksesta antamaan päätökseen haetaan muutosta tilintarkastuslain mukaan.

27. Jos JHTT-lautakunnan ennen tämän lain voimaantuloa määräämää maksua koskeva oikaisuvaatimus on tehty, mutta sitä koskevaa päätöstä ei ole annettu ennen tämän lain voimaantuloa, siirtyy asia Helsingin hallinto-oikeudelle valitusasiana. Jos määrätystä maksusta ei ole tämän lain voimaan tullessa tehty oikaisuvaatimusta, maksuun haetaan suoraan muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.

28. Tämän lain voimaan tullessa hallinto-oikeudessa tai korkeimmassa hallinto-oikeudessa vireillä oleva valitus JHTT-lautakunnan päätöksestä sekä 25 ja 27 momentin nojalla sinne siirtyvä asia käsitellään noudattaen tämän lain voimaantullessa voimassa olleita säännöksiä.

Helsingissä 18 päivänä syyskuuta 2015

Tasavallan Presidentti
SAULI NIINISTÖ

Oikeus- ja työministeri *Jari Lindström*